

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Saksbehandler: Anne Marie Abotnes
Telefon: 46803662
Seksjon: Utviklingsseksjonen
Vår referanse: 16/2160
Deres referanse:
Vår dato: 21.10.2016
Deres dato:

Att:

ØKOSYSTEMBASERT FORVALTNING - DISKUSJON AV PRIORITERINGER FOR 2017

OPPFØLGING AV FORVALTINGSPRINSIPPET

1 Innledning

Vi viser til sak 3/2016 «Økosystembasert forvaltning» som ble behandlet i reguleringsmøtet 2. juni 2016. Saken hadde følgende tema; 1. Oppfølging av *Norsk rødliste for arter 2015*, 2. Oppfølging av forvaltningsprinsippet, 3. Prioriteringer for 2016 og 4. Nye prioriteringer for 2017.

Bestand- og Fiskeritabellen utgjør sammen med *Fangsttabell for datafattige bestander*¹ et helhetlig system og verktøy for en gradvis utvikling av en økosystembasert fiskeriforvaltning, herunder oppfølging av forvaltningsprinsippet i havressursloven. Tabellene gir grunnlag for å kunne prioritere mellom ulike utviklingstiltak.

Nedenfor følger fiskeridirektørens oppsummering av saksfremlegget og diskusjonen i reguleringsmøtet, samt oversikt over Fiskeridirektoratets planlagte prioriteringer for 2017. Dette oversendes til departementet til orientering og eventuelle kommentarer.

2 Oppfølging av norsk rødliste for arter 2015

I sak 7/2015 til reguleringsmøtet 4. juni 2015 ble de foreløpige rødlistevurderinger for arter som er aktuelle for norsk fiskeri presentert. *Norsk rødliste for arter 2015* gjelder fra 18. november 2015. Denne er uendret sammenlignet med tabell 1 som ble presentert i reguleringsmøtet våren 2015.

Fire arter som i 2010 ble vurdert som «livskraftige» er i 2015 vurdert som «nært truet». Dette gjelder blåsteinbit, (kyst)brisling, stillehavssild (Balsfjordsild) og polartorsk.

---

¹ I 2014 og 2015 ble denne tabellen kalt *Forvaltningstabellen*.

Blåsteinbit ble vurdert etter forvaltningsprinsippet i vårens reguleringsmøte (se 3 *Oppfølging av forvaltningsprinsippet*).

Kystbrisling er oppført på listen over arter som skal prioriteres i 2016 mht. revisjon av forvaltningstiltak. Kystbrisling ble i reguleringsmøtet behandlet i sak 4/2016 «Utviklingen i de enkelte fiskerier i 2016 – Brisling».

Artsdatabankens arbeid med norsk rødliste for arter ble kommentert i reguleringsmøtet. Det ble vist til at det er viktig med åpenhet i prosedyrene frem mot rødlistingen og det er nødvendig med informasjon om hva det konkret innebærer for aktørene i næringen at en art er listet på rødlisten. Norges Sildesalgslag sine erfaringer knyttet til rødlisting av kystbrisling, er at det er viktig å ha gode prosedyrer slik at alle parter får komme på banen. Det er viktig at Havforskningsinstituttet formidler god og presis informasjon. Sjømatrådets arbeid med kunnskapsformidling er også viktig.

Havforskningsinstituttet viste til at rødlisten utarbeides av Artsdatabanken i samarbeid med en rekke eksperter fra vitenskapelige institusjoner, som UiO, NINA, UiT og flere ved Havforskningsinstituttet. Rødlisten synes å ha fungert positivt. Dette er fordi det er satt inn ekstra ressurser for de artene som er rødlistet for å bidra til å bedre bestandssituasjonen slik at arten kan tas ut av listen. Rødlisten er basert på best mulig kunnskap. I utgangspunktet skal en i arbeidet vurdere fisk i norske farvann. Flere arter har imidlertid en sammenhengende utbredelse også i andre farvann. I dette arbeidet benyttes også ICES sine vurderinger og ved å ta inn ICES sine vurderinger er rødlisten også basert på arbeid som gjøres internasjonalt.

Fiskeridirektøren viste til at det er Artsdatabanken som grupperer og rangerer artene i ulike kategorier, og som vurderer artene mot et sett kriterier utviklet av Den internasjonale naturvernunionen IUCN. Denne vurderingen er en del av kunnskapsgrunnet som forteller oss noe om hvordan situasjonen til den aktuelle arten er. Deretter må forvaltningen gjøre sine vurderinger knyttet til eventuelle tiltak. Fiskeridirektøren er enig med reguleringsmøtet om at kommunikasjon og tydelighet er viktig i dette arbeidet.

Fra 1. januar 2016 ble det forbudt å fiske polartorsk med pelagisk trål og not. Forvaltning og beskatningsgrad av polartorsk anses dermed å være i overensstemmelse med kravene i forvaltningsprinsippet. Stillehavssild (Balsfjordsild) er rødlistet fordi et lite utbredelsesområde og gyteområde gjør populasjonen utsatt. Bestanden av stillehavssild antas å være i god forfatning. Stillehavssilden oppholder seg i hovedsak i indre deler av Balsfjorden hvor det ikke foregår et notfiske etter sild. Det er derfor ingen fare for at bestanden kan bli fisket opp. Forvaltning og beskatningsgrad av stillehavssild anses dermed å være i overensstemmelse med kravene i forvaltningsprinsippet.

Det ble i reguleringsmøtet stilt spørsmål om rødlisting av ål. Ål er på *norsk rødliste for arter 2015* listet som VU (sårbar). Fiskeridirektøren viste til at det har vært forbudt å fiske ål siden 2010, men at vi i år har satt i gang et arbeid for å få mer kunnskap om bestandssituasjonen til ål.

3 Oppfølging av forvaltningsprinsippet

Forvaltningsprinsippet innebærer at forskning og forvaltning overvåker de enkelte bestandene og med jevne mellomrom vurderer tilstanden. På bakgrunn av denne vurderingen vil eventuelle tiltak som anses som nødvendige for å sikre en ansvarlig forvaltning av den enkelte bestand bli iverksatt.

For de artene i Bestandstabellen hvor vi ikke har grunnlag til å si at forvaltningsprinsippet er tilstrekkelig oppfylt er *Fangsttabell for datafattige bestander* utviklet. Tabellen gir en oversikt over fangster (rundvekt tonn) i perioden 2000 – 2015 for de arter som vi har identifisert at det ikke allerede foretas en jevnlig vurdering av beskatningen. Hvert år blir noen arter særskilt vurdert i henhold til forvaltningsprinsippet. I løpet av et par år regner vi med at alle aktuelle arter vil være vurdert etter forvaltningsprinsippet, og vi tar sikte på at vurderingene revideres ca. hvert femte år. Fangsttabell for datafattige bestander lar oss følge med på fangstutviklingen for alle arter, og dersom det er nødvendig kan det foretas hyppigere vurderinger av tilstand og eventuelle behov for tiltak.

I 2016 er blåsteinbit, lyr og lysing særskilt vurdert etter forvaltningsprinsippet. Lyr ble også vurdert etter forvaltningsprinsippet i 2015. En konkluderte da med at lyr skulle holdes til observasjon før inngripende tiltak ble vurdert, samt vurdere minstemål som et tiltak på kort sikt. Lengde ved gytemodning blir vanligvis brukt som minstemål. Ifølge publiserte data fra utenfor Spania modner hanner av lyr når de er ca. 38 cm og hunner når de er 47 cm. En norsk undersøkelse viser at lyr er moden ved ca. 3 år. Lengdemålinger gjort av Havforskningsinstituttets Kystreferanseflåte viser imidlertid at det er stor lyr som beskattes i garnfisket. Fiskeridirektoratet vil i samarbeid med Havforskningsinstituttet se nærmere på et eventuelt minstemål på lyr.

Havforskningsinstituttet viste i reguleringsmøtet til et nyetablert tokt langs norskekysten med trollgarn og ruser. Dette toktet kan forhåpentligvis også gi mer kunnskap om lyr. Lyr yngelen oppholder seg i grunnere farvann, litt kystnært, og fanges derfor ikke i trål.

Fangstutviklingen viser at fangstene av lyr går ned i Skagerrak, men for lyr generelt anses forvaltningsprinsippet for å være oppfylt. Eventuelle tiltak i Skagerrak bør ses i sammenheng med forvaltningen av kysttorsk i dette området.

Den norske fangsten av lysing har økt de senere årene, og var i overkant av 5.000 tonn til en verdi av 50 millioner kroner i 2015². Den norske fangsten av lysing tas i hovedsak med bunnrål. Lysing fanget med bunnrål har økt fra 500 tonn i 2010 til 4.000 tonn i 2015. Dette er fangster i et blandingsfiskeri med stormasket trål blant annet etter artene sei, hyse, lysing, hvitting og torsk. Fiskeridirektøren varslet i reguleringsmøtet at Fiskeridirektoratet vil se nærmere på dette fiskeriet mht. for stor innblanding av arter som er kvoteregulerte samt beskatning av uregulerte arter. Eventuelle endringer i reguleringer vil enten bli gjort i forbindelse med høstens reguleringsmøte eller i de enkelte fiskeriene.

For blåsteinbit, lyr og lysing ble det konkludert med at nåværende forvaltning og beskatningsgrad er i overensstemmelse med kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet. Blåsteinbit, lyr og lysing har forvaltningsmål 3, sikre biodiversitet og økosystemets funksjon.

---

² I ICES-områdene I-IV.

Dette målet må anses å være oppfylt når beskatningen er vurdert å tilfredsstille kravene nedfelt i forvaltningsprinsippet.

Arbeidsgruppen som skal arbeide med å videreutvikle indikatorer for bestandsutviklingen til datafattige bestander fortsetter arbeidet, og tar sikte på å utarbeide en mal for den enkelte art, slik at indikatorene enkelt kan oppdateres. I 2016 planlegges det å vurdere rødspette nord og skater og rokker (se 4.1 *Prioriteringer i 2017 basert på Bestandstabellen*).

4 Prioriteringer for 2016 og forslag til prioriteringer i 2017

I brev til Nærings- og fiskeridepartementet av 9. juli 2015 om økosystembasert forvaltning, gir tabell 4.1 og 4.2 en oversikt over hvilke bestander og utviklingstiltak fiskeridirektøren ga prioritet i 2016. Rækkefølgen i tabellene gir ikke uttrykk for en innbyrdes prioritering, og aktiviteten med hensyn til de prioriterte oppgavene varierer mye, avhengig av tilgjengelig kapasitet og faglig kompetanse. Fiskeridirektøren ga i saksfremlegget (sak 3/2016) en oversikt over prioriterte bestander og utviklingstiltak i 2016 og hvordan disse har vært fulgt opp.

Det er åpent for å utvikle tiltak for andre bestander eller fiskeri enn de som er inkludert i prioriteringslisten dersom det viser seg hensiktsmessig eller påkrevd. Vi har i 2016 satt i gang aktiviteter i prosjekter som ikke var prioritert på det tidspunktet prioriteringslisten ble ferdigstilt på sommeren 2015.

Basert på *Handlingsplan 2016* er det satt i gang aktivitet på ål, pigghå, blålange og innsamling av kunnskap rundt fritids- og turistfiske. Dette er prosjekter som vi har startet i år og som i hovedsak påregnes ferdigstilt rundt årsskiftet. Avhengig av resultatene vil det kunne bli et oppfølgingsarbeid i 2017. Vi har valgt å ikke ta disse med på listen over prioriterte bestander for 2017 nå, men de kan bli inkludert senere dersom det er aktuelt.

Oppgaver knyttet til hummer, raudåte og revisjon av forvaltningsplaner for torsk, hyse og lodde i Barentshavet var prioritert og planlagt slutført i 2015. Vi så derfor ikke at det var behov for å videreføre disse prioriteringene til 2016. Arbeidet ble imidlertid ikke slutført i 2015, og det har også vært arbeid knyttet til disse bestandene i 2016. Tilsvarende var utviklingsarbeidet knyttet til fangstbegrensningssystemet og forsøk med overpumping i makrellfisket planlagt ferdigstilt i 2015, men det vil også være aktivitet knyttet til disse oppgavene i 2016.

Frem til nå har vi tatt bestander og utviklingstiltak relativt raskt ut av prioriteringslisten. For å gjøre det enklere å følge opp prioriterte arter og utviklingstiltak i fremtiden, synes det ikke hensiktsmessig å ta disse ut av prioriteringslisten før arbeidet faktisk er ferdigstilt. Heretter vil vi derfor være noe mer tilbakeholdende og vil se slutføring av arbeidet før vi tar prioriteringene ut av listen.

I brev til Fiskeridirektoratet av 12. mai 2016 fra Fiskebåt om *økosystembasert forvaltning – prioritering av bestander og tiltak*, gir Fiskebåt innspill til sak 3/2016 «Økosystembasert forvaltning» og prioriteringer for 2017. For flere av prioriteringsforslagene har fiskeridirektøren på eget grunnlag ikke funnet å kunne prioritere dette, men innspillet oversendes til Nærings- og fiskeridepartementet for vurdering.

4.1 PRIORITERINGER I 2017 BASERT PÅ BESTANDSTABELLEN

Det ble i reguleringsmøtet stilt spørsmål ved forvaltningen av raudåte. Fiskeridirektøren viste til at det er utarbeidet et forslag til forvaltningsplan for raudåte som er oversendt til Nærings- og fiskeridepartementet. I dette forslaget foreslås det å begrense det kystnære fisket etter raudåte. Sannsynligvis vil det ta tid før det er utviklet teknologi til å drive fiske etter raudåte til havs i større skala.

Det kom flere innspill i reguleringsmøtet knyttet til kysttorsk nord. I 2016 er kysttorsk sør prioritert. Fiskeridirektøren viste til at for kysttorsk nord 62°N har vi hatt mer omfattende prosesser enn i sør. Det er utarbeidet en gjenoppbygningsplan for kysttorsk nord 62°N. Situasjonen har imidlertid vært bekymringsfull. Gytebestanden av kysttorsk måles ved gjennomføringen av Havforskningsinstituttets høsttokt, og resultatene er klare i desember måned. Etter noen år med positiv trend i gytebestanden, viste toktresultatene en negativ utvikling i 2015, nesten tilbake til 2013 nivået. Vi må vurdere om det er behov for ytterligere tiltak når reguleringsopplegget for 2017 diskuteres. Kysttorsk nord tas inn på listen over prioriterte arter i 2017.

Det ble i reguleringsmøtet vist til «Rapport fra arbeidsgruppen som skal gjennomgå reguleringen av kystfisket etter uer nord for 62°N» som ble ferdigstilt i 2014, og stilt spørsmål ved om anbefalingene ble fulgt opp. I rapporten vises det til behov for ytterligere kunnskap om bestandssituasjonen ved at det gjennomføres et tokt for vanlig uer for å overvåke utviklingen i gytebestanden og således etablere bedre grunnlag for fremtidige bestandsberegninger, råd og reguleringer. Videre peker rapporten på at effekten av de foreslåtte tiltakene må observeres, herunder bifangstadvang, og justeres dersom tiltakene ikke har noen effekt. Fiskeridirektøren viste til at hun ville se nærmere på muligheten for å gjøre noe på uer, for eksempel tilsvarende det vi har gjort på pigghå eller ål.

Havforskningsinstituttet viste til at et nytt råd for vanlig uer i ICES-område I og II ville bli presentert 10. juni.

Avslutningsvis presenterte Havforskningsinstituttet rapporten «Kunnskapsstatus kysttorsk i sør (Svenskegrensa – Stad) 2016». Rapporten er utarbeidet etter en bestilling fra Fiskeridirektoratet om oppdatert kunnskap siden 2008-rapporten. Rapporten inneholder også noen forslag til tiltak.

Tabell 4.1 gir en oversikt over hvilke arter og bestander fiskeridirektøren vil gi prioritet i 2017. For å gjøre det enklere å holde oversikt vil nå også de artene som skal vurderes etter forvaltningsprinsippet være inkludert i oversikten over prioriterte bestander.

Tabell 4.1: Prioriterte bestander i 2017, basert på Bestandstabellen 2016

Bestand	Merknader
Breiflabb	Vurdere og følge opp tiltak
Fellesbestander med EU	Revisjon av forvaltningsplan
Kveite	Vurdere og følge opp tiltak
Kystbrisling	Vurdere og følge opp tiltak
Kystorsk sør	Revisjon av forvaltningstiltak
Leppefisker	Videre utvikling av reguleringstiltakene
Pigghå	Evaluere og følge opp tiltak
Reker Skagerrak/Nordsjøen	Utarbeide forvaltningsplan
Rødspette Nord	Vurderes etter forvaltningsprinsippet
Sjøkreps	Vurdere fremtidig forvaltning
Skater og rokker	Vurderes etter forvaltningsprinsippet
Snøkrabbe	Vurdere og følge opp forvaltning
Stillehav søsters	Vurdere fremtidig forvaltning
Uløste multilaterale fordelingsproblemer	Makrell, sild, kolmule

4.2 PRIORITERINGER I 2017 BASERT PÅ FISKERITABELLEN

Fiskeridirektøren viste i reguleringsmøtet til at det til høsten vil bli jobbet med forvaltningstiltak for kystreke nord for 62°N.

Miljødirektoratet viste til arbeidet med «Fishing for Litter» og behovet for et mottak av innsamlede teiner fordi det per i dag ikke finnes metoder for å resirkulere disse teinene. Ødelagte teiner eller funn av uønskede teiner forekommer langs hele kysten, men er svært sporadisk i geografi og tid. Utvikling av mottak for resirkulering vil således være svært utfordrende å drive med hensyn til blant annet logistikk og lønnsomhet. På kort sikt vil det derfor være av betydning at slikt kan leveres til kommunale (havn) avfallsmottak, men at det på lengre sikt vil være betimelig å spille dette inn som forretningsutvikling for eksisterende foretak på området.

Tabell 4.2 gir en oversikt over hvilke utviklingstiltak basert på Fiskeritabellen fiskeridirektøren vil gi prioritet i 2017.

Tabell 4.2: Prioriterte utviklingstiltak i 2017, basert på Fiskeritabellen 2016

Utfordring	Merknad
Selektivitet og utkast	Tiltak for å redusere utkast i rekefisket i Nordsjøen og Skagerrak
	Vurdere videreutvikling av RTC systemet i Nordsjøen og Skagerrak
	Vurdere og utvikle forvaltningstiltak i rekefisket nord for 62°N
	Kartlegge artssammensetningen i industritrålfisket
	Tiltak for å redusere bifangst i vassildfisket
Bidødelighet	Revidere kriteriene for innblanding av yngel i havrekefisket nord for 62°N
	Fangstbegrensning i fisket etter torsk, hyse og sei
	Opprensning av tapte fiskeredskaper
Bunnpåvirkning	Tiltak mot spøkelsesfiske i teinefiskeriene etter skalldyr
	Vurdere tiltak for å redusere belastning på bunnhabitat

Med hilsen

Aksel R. Eikemo
direktør

Anne Kjos Veim
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift

Mottakerliste:

Nærings- og fiskeridepartementet Postboks 8090 Dep 0032 OSLO

Kopi til:

Aksel Eikemo

Anne Kjos Veim

Bernt Bertelsen

Elisabeth Norgard Gabrielsen

Kom.stab

Liv Holmefjord

Maja Kirkegaard Brix

Peter Gullestad

Stein-Åge Johnsen

Thord Monsen

Truls Konow

Vedlegg

Økosystembasert forvaltning - prioritering av bestander og tiltak
(L)(1742409)